

(/)

≡ MENU

ΚΟΣΜΑΣ ΠΟΛΙΤΗΣ
ΛΕΜΟΝΟΔΑΣΟΣ

ΑΓΓΕΛΑ ΚΑΣΤΡΙΝΑΚΗ
Αναζητώντας το χρυσόμαλλο δέρας:
ένα ταξίδι στους μύθους και στα σύμβολα
του Λεμονοδάσους

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΗΤΗΣ
ΙΔΡΥΜΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ & ΕΡΕΥΝΑΣ

(/component/banners/click/2119)

(/component/banners/click/2179)

ΙΣΤΟΡΙΑ&ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Βασιλική Λάζου

Διδάσκουσα στο Τμήμα Πολιτικών Επιστημών του ΑΠΘ

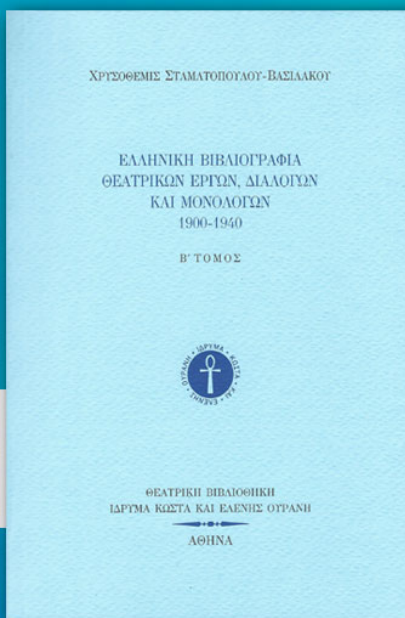
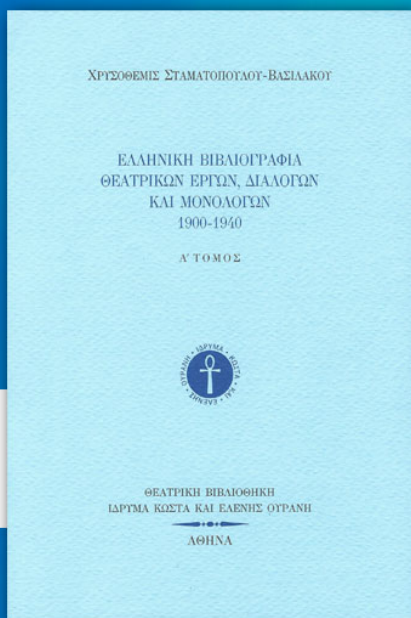
(/component/banners/click/2174)

ΑΡΧΙΚΗ / ΚΡΙΤΙΚΕΣ (/kritikes) / / ΜΕΛΕΤΕΣ - ΔΟΚΙΜΙΑ (/kritikes/meletesdokimia) /
/ Χρυσόθεμις Σταματοπούλου-Βασιλάκου: «Ελληνική βιβλιογραφία θεατρικών
έργων, διαλόγων και μονολόγων, 1900-1940 (τόμοι Α' και Β')»
(<https://diastixo.gr/kritikes/meletesdokimia/16010-theatriki-vivliografeia>)

-26%

-31%

-33%

(/kritikes/meletesdokimia/16010-theatriki-vivliografeia)

Χρυσόθεμις Σταματοπούλου-Βασιλάκου: «Ελληνική βιβλιογραφία θεατρικών έργων, διαλόγων και μονολόγων, 1900-1940 (τόμοι Α' και Β')» (/kritikes/meletesdokimia/16010- theatriki-vivliografeia)

👤 Έρη Σταυροπούλου 📅 Δημοσιεύτηκε 26 Μαρτίου 2021

Πώς μπορεί να μετρηθεί η παραγωγή θεατρικών έργων στη χώρα μας στις αρχές του 20ού αιώνα; Ποιοι Έλληνες ποιητές και πεζογράφοι ασχολήθηκαν με τη συγγραφή ή τη μετάφραση θεατρικών έργων, χωρίς η δραστηριότητά τους αυτή να έχει μελετηθεί; Ποια παιδικά θεατρικά έργα είχε στη διάθεσή του ένας δάσκαλος στη διάρκεια του μεσοπολέμου για να χρησιμοποιήσει σε μια σχολική γιορτή; Ποια ήταν η τύχη του Τζορτζ

Μπέρναρντ Σο στην ελληνική σκηνή στις αρχές της συγγραφικής του σταδιοδρομίας; Ποιο έργο του Σαίξπηρ μεταφράστηκε στις αρχές του αιώνα ως *Χάρης ο Πέμπτος* και από ποιον;

Βοήθημα Φ.Π.Α. Β΄ Τόμος 2020

Σε αυτά και πολλά άλλα ερωτήματα μπορεί να δώσει απαντήσεις αυτή η σημαντική έκδοση, την οποία ο διακεκριμένος θεατρολόγος και επίτιμος καθηγητής του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ Βάλτερ Πούχνερ χαρακτήρισε στον Πρόλογό του έργο μνημειώδες, «αναφαίρετο βοήθημα και θεμελιώδες ερευνητικό εργαλείο της μελλοντικής Ελληνικής Θεατρολογίας» (σελ. 17).

Πράγματι, το εντυπωσιακό δίτομο έργο συνολικής έκτασης 1.743 σελίδων είναι από πολλές απόψεις εξαιρετικό. Καταγράφονται σε αυτό με χρονολογική σειρά όλα τα είδη και οι εκφάνσεις της θεατρικής γραφής (πρόζα, λυρικό θέατρο, παιδικό-σχολικό θέατρο, επιθεώρηση, θεατρόμορφος ή θεατρικός διάλογος, μονόλογος), που αφορούν πρωτότυπα και μεταφρασμένα έργα στη χώρα μας τις τέσσερις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα. Δίνεται λοιπόν η συνέχεια της υπάρχουσας βιβλιογραφίας των ελληνικών θεατρικών έργων (πρωτότυπων και μεταφρασμένων) του 19ου αιώνα και καλύπτεται ένα μεγάλο χρονικό διάστημα ως τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Είναι σημαντικό ότι η έρευνα και η καταγραφή (στην οποία ενσωματώθηκαν και οι δημοσιευμένες συμβολές στη βιβλιογραφία της θεατρικής παραγωγής της περιόδου) εκτός από τις αυτοτελείς εκδόσεις επεκτάθηκε στα κείμενα τα δημοσιευμένα σε ιδικά, λευκώματα, ημερολόγια και συλλογικούς τόμους, ενώ επιπλέον συγκεντρώθηκαν και τα χειρόγραφα/δακτυλόγραφα έργα. Ως προς τα τελευταία να μην ξεχνάμε ότι η «εφήμερη» θεατρική παράσταση αφορούσε παλαιότερα και τα θεατρικά –χειρόγραφα συνήθως– κείμενα που χρησιμοποιούνταν και ότι η συστηματική έκδοση θεατρικών έργων καθυστέρησε στη χώρα μας.

Η ομότιμη καθηγήτρια του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών Χρυσόθεμις Σταματοπούλου-Βασιλάκου είχε την ιδέα για αυτή την έρευνα το 1998, αλλά για την ολοκλήρωση της προσπάθειάς της και την έκδοση του υλικού απαιτήθηκαν

περισσότερα από είκοσι χρόνια. Ποιος δεν ξέρει ότι η έρευνα στην Ελλάδα για τις ανθρωπιστικές επιστήμες είναι πολύ δύσκολη; Αλλά αυτό κάνει την εργασία της ερευνήτριας ακόμη πιο αξιόπαινη. Η Βασιλάκου μνημονεύει και ευχαριστεί όχι μόνο τα μέλη της μικρής της ερευνητικής ομάδας αλλά και όλους τους συναδέλφους, τους νέους ερευνητές και όσους είχαν την επιμέλεια της εκτύπωσης για τη συμβολή τους στην εργασία της, δείχνοντας έμπρακτα ότι η συλλογική δουλειά στον χώρο της επιστήμης είναι αυτή που μπορεί να φέρει ουσιαστικό αποτέλεσμα σε μεγαλόπνοα προγράμματα.

Η οργάνωση του βιβλίου είναι άψογη και πολύ βοηθητική για τον αναγνώστη. Αναμφισβήτητα σε αυτό συνετέλεσαν και οι βιβλιοθηκονομικές και αρχειακές σπουδές της μελετήτριας, αλλά και η σταθερή ενασχόλησή της με βιβλιογραφικές εργασίες. Σημειώνω εδώ ενδεικτικά τη δίτομη μονογραφία *Το ελληνικό θέατρο στην Κωνσταντινούπολη το 19ο αιώνα*, 1994, 1996, την «Ελληνική βιβλιογραφία μονόπρακτων έργων του 19ου αιώνα», περ. *Παράβασις*, τόμ. 4 (2002) και τον «Κατάλογο θεατρικών έργων στη Σμύρνη (1800-1922): Πρωτότυπα-μεταφράσεις», *Το θέατρο στην καθ' ημάς Ανατολή: Κωνσταντινούπολη-Σμύρνη*, Αθήνα 2006. Η εκτενής Εισαγωγή της Βασιλάκου δίνει με καθαρότητα και σαφήνεια την πορεία του εγχειρήματος, εξηγεί τον τρόπο και τους κανόνες της ληματογράφησης και προσφέρει μια πλουσιότατη βιβλιογραφία για το νεοελληνικό θέατρο. Χρησιμότητα είναι και τα ελληνόγλωσσα και ξενόγλωσσα Ευρετήρια κύριων ονομάτων και θεατρικών έργων, όπως και η χαρτογράφηση του υλικού με τους «Πίνακες ποσοτικών δεδομένων θεατρικής βιβλιογραφίας 1900-1940» που συντάχτηκαν από τον Πέτρο Βραχιώτη, ο οποίος είχε και την επιμέλεια του βιβλίου.

Είναι σαφές ότι αυτή η Βιβλιογραφία είναι ένα μείζον έργο ιοδομής, που μπορεί να δώσει απαντήσεις σε πολλά ερευνητικά ερωτήματα της Θεατρολογίας αλλά και της Νεοελληνικής Φιλολογίας.

Κάθε λήμμα (από τα συνολικά 5.344) περιλαμβάνει το όνομα ή/και το ψευδώνυμο του συγγραφέα, τον τίτλο και τον υπότιτλο του έργου, τα πλήρη εκδοτικά στοιχεία, την πρώτη παράστασή του και πληροφορίες για τις βιβλιοθήκες όπου βρίσκονται αντίτυπα της

έκδοσης. Επιπλέον, για τα μεταφρασμένα έργα (που κατατάσσονται χρονολογικά και κατά γλώσσα) δίνεται το όνομα του μεταφραστή, ο πρωτότυπος τίτλος (ταυτοποίηση πολύ δύσκολη για τα λιγότερο γνωστά έργα), η πρεμιέρα του πρωτοτύπου και της μετάφρασης. Όπου είναι γνωστά τα στοιχεία, αναφέρονται και τυχόν βραβεύσεις, επισημαίνεται αν πρόκειται για διασκευή, κ.ά.

Είναι τέτοιος ο πλούτος και η ποικιλία του προσφερόμενου υλικού, ώστε από τη μελέτη μόνο αυτού του βιβλίου μπορούν να προκύψουν πολύ ενδιαφέρουσες εργασίες. Ενδεικτικά θα επισημάνω μερικές: ποιοι είναι οι Έλληνες θεατρικοί συγγραφείς των πρώτων δεκαετιών του 20ού αιώνα και ποια η παραγωγή τους, ποιοι συγγραφείς μεταφράζονται, πότε, από ποια γλώσσα, ποιες οι χώρες προέλευσης των έργων, πόσα τα θεατρικά κατά είδος, ποιοι οι τίτλοι πρωτότυπων και μεταφράσεων (όπου ενδιαφέρει και η αντιστοιχία ή μη με τον πρωτότυπο τίτλο), ποιοι οι μεταφραστές, οι πρώτες παραστάσεις έργων κ.λπ. Είναι σαφές ότι αυτή η *Βιβλιογραφία* είναι ένα μείζον έργο υποδομής, που μπορεί να δώσει απαντήσεις σε πολλά ερευνητικά ερωτήματα της Θεατρολογίας αλλά και της Νεοελληνικής Φιλολογίας.

Ένα επιπλέον σημείο αξίζει να επισημανθεί. Αυτό το πολύ δύσκολο εκδοτικά βιβλίο εκδόθηκε από το Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη της Ακαδημίας Αθηνών στη Θεατρική Σειρά που διευθύνει ο Βάλτερ Πούχνερ. Ποιος ιδιωτικός εκδοτικός οίκος θα μπορούσε να αναλάβει το κόστος μιας μη εμπορικής έκδοσης; Πρέπει λοιπόν να είμαστε ευτυχείς που υπάρχουν φορείς, όπως το Ίδρυμα αυτό (που έχει ήδη μια πολύ μεγάλη και χρήσιμη σειρά σχολιασμένων εκδόσεων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας και ευχόμαστε να συνεχίσει την εκδοτική του δραστηριότητα), για να αναλαμβάνουν μεγάλα εκδοτικά προγράμματα, στα οποία η ωφέλεια δεν προσμετράται με όρους οικονομικούς αλλά με υσιαστική προσφορά στην επιστήμη. Να πω, βέβαια, ότι στο εξωτερικό και για γλώσσες που πλέον θεωρούνται διεθνείς η πρώτη έκδοση των βιβλίων εξαντλείται συνήθως από τις αγορές των βιβλιοθηκών, αλλά δυστυχώς στη χώρα μας η αγοραστική δύναμη και πολιτική των βιβλιοθηκών είναι πολύ περιορισμένη.

Είναι γεγονός ότι η συστηματική επιστημονική μελέτη του θεάτρου στην Ελλάδα άργησε πολύ. Η ίδρυση όμως τη δεκαετία του 1990 των τριών πρώτων Τμημάτων Θεατρικών Σπουδών, κατά χρονολογική σειρά στα Πανεπιστήμια Αθηνών, Θεσσαλονίκης και Πάτρας, έδωσε το έναυσμα, τα επιστημονικά εφόδια και δημιούργησε έναν αρκετά

μεγάλο αριθμό μελετητών που ανέλαβαν με πολύ ζήλο να χαρτογραφήσουν αυτή την εν πολλοίς άγνωστη περιοχή της θεατρικής δράσης στην Ελλάδα. Η αφιέρωση του βιβλίου στον αείμνηστο σκηνοθέτη, πανεπιστημιακό καθηγητή και ακαδημαϊκό Σπύρο Α. Ευαγγελάτο, που συνέβαλε καθοριστικά στην ανάπτυξη του Τμήματος Θεατρικών σπουδών της Αθήνας, θυμίζει ακριβώς την ενθουσιώδη εκείνη περίοδο της μεγάλης οργανωτικής προσπάθειας. Ωστόσο, ακόμη λείπουν βασικά ερευνητικά εργαλεία, όπως είναι η βιβλιογραφία, η παραστασιογραφία και η κριτικογραφία.

Στη σημερινή εποχή, όπου ο καθένας στρέφεται για γρήγορη αλλά και ενίοτε πρόχειρη αναζήτηση βιβλιογραφικών στοιχείων και μελετημάτων στο διαδίκτυο (χωρίς να παραβλέπω την τεράστια συμβολή του στην ενημέρωση και τη μελέτη), ας θυμηθούμε ότι ένα βιβλίο (που δεν «κατεβαίνει», δεν χάνεται, δεν είναι «ασύμβατο», δεν χρειάζεται ημερομηνία επίσκεψης) παραμένει ένα σταθερό και εύχρηστο ερευνητικό εργαλείο. Έπειτα, το συγκεκριμένο βιβλίο δημιουργεί ασφάλεια με τα αποτελέσματά του. Η προσεκτική έρευνα σε μεγάλες και μικρές δημόσιες και ιδιωτικές βιβλιοθήκες και αρχεία, η αποδελτίωση 170 περιοδικών λόγου και τέχνης, ημερολογίων κ.ά. απέδωσε έναν πολύ μεγάλο αριθμό άγνωστων έργων, αλλά και μια μεγάλη ποικιλία άλλων πληροφοριών για τη θεατρική ζωή του τόπου. Όσοι (ανάμεσά τους και εγώ) έχουν ασχοληθεί με τη βιβλιογραφία θα εκτιμήσουν αναμφισβήτητα τη μακρόχρονη και κουραστική έρευνα και τη λεπτομερειακή δουλειά της τεκμηρίωσης, της κατάταξης και της συνολικής οργάνωσης του υλικού σε αυτή τη δίτομη έκδοση, που αναμφισβήτητα θα δώσει μια ακόμη ώθηση στις θεατρολογικές μελέτες στη χώρα μας, καθώς έρχεται να καλύψει ένα σημαντικό κενό.

η Σταυροπούλου είναι ομότιμη καθηγήτρια Νεοελληνικής Φιλολογίας.

Ελληνική βιβλιογραφία θεατρικών έργων, διαλόγων και μονολόγων, 1900-1940 (τόμος Α')

Χρυσόθεμις Σταματοπούλου-Βασιλάκου

Πρόλογος: Βάλτερ Πούχνερ

Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη

σ. 878

ISBN: 978-960-7316-75-2

ISBN σετ: 960-7316-74-6

Τιμή: 43,00€

(<https://www.vivliopoleiopataki.gr/default.aspx>)

Ελληνική βιβλιογραφία θεατρικών έργων, διαλόγων και μονολόγων, 1900-1940 (τόμος Β')

Χρυσόθεμις Σταματοπούλου-Βασιλάκου

Ίδρυμα Κώστα και Ελένης Ουράνη

σ. 878

ISBN: 978-960-7316-76-9

ISBN σετ: 960-7316-74-6

Τιμή: 43,00€

(<https://www.vivliopoleiopataki.gr/default.aspx>)

Κοινοποίηση 5

Μου αρέσει!

Tweet

Share

reddit this!

([//www.reddit.com/submit](https://www.reddit.com/submit))

Σχολιάσας

Κάντε το σχολιό σας, με σύνδεση από το facebook ή συμπληρώστε τα στοιχεία σας, στην παρακάτω φόρμα.

(</component/slogin/provider/facebook/auth/L2tyaXRpa2VzL21lbGV0ZXNkb2tpbWlhLzE2I>)

Όνομα (υποχρεωτικό)